

ДОКЛАД ЗА ПОЛИТИЧЕСКАТА КОНСТЕЛАЦИЯ ЯНУАРИ'2014

**АНАЛИЗ И ПРОГНОЗА ЗА ПОЗИЦИОНИРАНЕТО
НА ИНСТИТУЦИИТЕ КАТО ФАКТОР
НА ПОЛИТИЧЕСКА (НЕ)СИГУРНОСТ**

Този доклад е анализ на политическите реалности, действията и официалното говорене на политическите институции. При изготвянето му, безпристрастно и с респект към фактите, са взети всички мерки за осигуряване на обективна и точна информация, а данните, анализите и мненията са базирани на посочените източници по начина и обхвата, изложен в доклада. Анализът и прогнозата не изразяват политически пристрастия; не третират положително или отрицателно политическата констелация; не дават аргументи за ползата или вредата от нея.

Авторите не носят отговорност за информация и материали, изхождащи от други източници и не носят пряка или косвена отговорност за неточно, непълно и превратно използване на информацията, представена в доклада. Без тяхното изрично писмено съгласие съдържанието на доклада не може да бъде променяно, преработвано, приспособявано, допълвано или от него да се изработват производни материали; не може да се цитира, освен за изследователски и учебни цели - докладът не е част от публичния, а от академичния дебат. За нанесените вреди се носи съответна имуществена отговорност.

Резюме

В разглеждания период – ноември 2013 – януари 2014 г. се наблюдава временна стабилизация на управлението. Овладян бе процесът на нарушаването на териториалната цялост на страната от нелегални имигранти. Народното събрание подкрепи позицията на правителството по законопроектите за бюджета на страната, на НЗОК и на НОИ, по промяната на данъчните закони. Протестите престанаха да бъдат фактор, способен да предизвика оставка на правителството. Стабилизиращ фактор е и слабостта и изолацията на ГЕРБ, съпроводена от компрометирането на неговите лидери.

Същевременно възникват нови предпоставки за дестабилизация на политическото статукво. Сред тях са борбата за разпределението на мандатите в Европейския парламент; настъпилото разцепление в БСП; влошените позиции на „Атака“ преди изборите; загубата на дневен ред в Народното събрание и Министерския съвет.

Резултатите от изборите за Европейски парламент могат да повишат вероятността от предизвикването на предсрочни парламентарни избори през есента на 2014 г. При един успех на Г. Първанов, такова развитие няма да зависи от ГЕРБ и БСП, а от ДПС и АБВ, които ще съобразят действията си в тази насока с очерталата се след изборите бъдеща политическа констелация. Дори и при минимален успех на управляващите на евроизборите обаче, ресурсите на БСП да поддържа съществуващата в момента конструкция на управляващия съюз стават крайно ограничени, а щетите, които ѝ носи подобно усилие, продължават да нарастват.

Рисков контекст

В разглеждания период – ноември 2013 – януари 2014 г. политическият вектор има положителна промяна за управляващите. Повторение на политическа криза до евроизборите не е вероятно. По тази причина ще има почти сигурен едногодишен срок на институционална стабилизация. Овладян бе процесът на нарушаването на териториалната цялост на страната от нелегални имигранти. Народното събрание подкрепи позицията на правителството по законопроектите за бюджета на страната, на НЗОК и на НОИ, подкрепи намалението на „малките социални стъпки“, както и промяната на данъчните закони. Протестите престанаха да бъдат фактор, способен да предизвика оставка на правителството. Вследствие на тези процеси наблюдаваме временна стабилизация на неустойчивата политическа констелация.

Предстоящите на 25 май 2014 г. избори за български представители в Европейския парламент стават определящ фактор. Управляващите партии определиха изхода им като критерий за устойчивостта на управлението. Сергей Станишев¹ и Ахмед Доган² обвързаха резултатите от тях с бъдещето на правителството, въпреки че при нормална обстановка тези избори нямат това значение. Политическата констелация се определя от динамиката на институционалното и партийно взаимодействие и от съществуващите електорални нагласи преди евроизборите.

Анализ на партиите

Политическата обстановка се определя от взаимоотношенията между парламентарно

представени и извънпарламентарни партии и коалиции. Отношенията между другите институции останаха на заден план. Партиите са насочили вниманието си изцяло към предстоящите избори – според управляващите, евроизборите ще определят бъдещето на управлението в България и ще покажат каква е легитимността на правителството³.

ГЕРБ преодолява първоначалния отлив на доверие, но остава изолирана, дори в отношенията си с извънпарламентарните политически сили; има широк консенсус Б. Борисов да не се върне на власт. ГЕРБ е в състояние на публична конфронтация с управляващите и задкулисни договаряния⁴. Настъпилите събития захранаха „дебата“ със скандали, от които се възползват и двете страни. Б. Борисов изтъкна доминирането на ДПС в управлението на страната⁵, обвини А. Доган и партията му за отцепването на депутатите от ПГ на ГЕРБ и за дискредитирането на В. Сидеров, заради подготвяни бъдещи ДПС-проекти; възползва се от скандала „Хр. Бисеров“ и последвалата глуха защита от управляващите⁶; след анонсирането на АБВ насърчи противопоставянето „Станишев – Първанов“⁷.

В тази ситуация ГЕРБ има възможност да се мобилизира за евроизборите и да опита да наложи дневен ред на дебат в обществото. Б. Борисов предпазливо се разграничи от използването на резултатите от евроизборите като аргумент за вътрешнополитическото развитие на страната и опита да ситуира ГЕРБ в рамките на европейския дебат, но не по основната европейска тема в България⁸.

БСП (КБ) остана генератор на рискове за управлението. Вътрешното остро противопоставяне е на поне две равнища: вътрешнопартийната опозиция влезе в открита битка с ръководството; нараства напрежението в КБ. БСП плаща негативите от доминиращата позиция на ДПС и от поведението на „Атака“. Започна нова фаза на противопоставяне срещу ГЕРБ и Президента. Във всичките тези конфликти изненадващо влязоха в употреба стари комунистически методи на столетницата.

БСП избра крайно консервативна стратегия, самозатваряне и налагане на строга дисциплина. Това увеличава заплахата от загуба на електорална подкрепа; увеличава щетите от отделянето на АБВ и магнитуда на предизвиканите от него вътрешни сътресения. Управлението на конфликтите става все по-неефикасно. Фактически, БСП прехвърля все повече реплики от ключовата си роля на ДПС, за да съхрани статуквото.

ДПС определя съществена част от законодателната политика в икономическата и финансова сфера; усилва позицията си на ключов фактор за констелацията; поема все повече отговорност за правителството, без да има сключено коалиционно споразумение за него⁹; изтъква неговите успехи¹⁰; задава общите тези на управляващите, като едновременно запазва самостоятелните си позиции срещу премахването на плоския данък и строежа на АЕЦ „Белене“¹¹. Движението е политическият автор на мантрата за евроизборите като прелегитимиращи властта, като говорителите на ДПС видяха в тях възможност да отпаднат предсрочните парламентарни избори¹².

„Атака“ достигна границата на подкрепа, на която можеше да разчита от страна на БСП след провокативните действия на В. Сидеров и негови депутати. Те отстъпиха пред искането на главния прокурор за снемане на депутатския имунитет на председателя им. С това освободиха БСП от политическия капан на евентуално гласуване „за“ свалянето на въпросния имунитет.

Партията изгуби електорална подкрепа и независимо от непрекъснатите си усилия да промени това чрез провокации, не е позиционирана добре, за да има европейски депутат.

Реформаторският блок (РБ) премина през важен етап на трансформиране от проект с неясна и аморфна структура към коалиция с конкретни параметри¹³; постигна съгласие за споразумение между партиите, при което понесе известни щети. Лидерите на РБ са фокусирани върху организационното укрепване на формацията. Конфликтът вляво им дава шанс да решат задачата си далеч от прожекторите.

РБ формулира и своя визия за развитието на страната в шест стъпки¹⁴ и обяви тази платформа за база на отношенията си с другите партии. Откликна само ГЕРБ.

Алтернатива за българското възраждане (АБВ) обяви паралелна листа за европейските избори с ясни мотиви. Това разцепи БСП и доведе до спорни реакции на ръководството на партията. Този акт предизвика двоен негативен ефект върху предизборните позиции на БСП: еднократен ефект на вътрешнопартийно противопоставяне и дълготраен ефект на безспорно трайно разцепление на лявото.

АБВ разчита на електорална подкрепа от част от „твърдото ядро“ на БСП, на националистически вот и на разколебани центристски и лявоцентристки гласове.

България без цензура (ББЦ) и Национален фронт за спасение на България (НФСБ) се позиционират за участие в евроизборите, търсят усилване посредством коалиране и очевидно разчитат на значителен медиен и финансов ресурс. Изследванията за ББЦ са противоречиви, а на НФСБ не дават шансове за постигане на европейско представителство. Като причина за това се явява АБВ като конкурент за част от потенциалните им групи избиратели.

Народно събрание

Дневният ред на Народното събрание се определя от изостреното противопоставяне. Законодателната политика е компромис на възможното съгласие между управляващите партии; неподкрепяните от ДПС теми се отлагат или снемат от дневния ред. По този начин се противодейства на опитите за евразийски завой в политиката на страната, но няма последователност в законодателния процес. Ръководството на Народното събрание почти единодушно определи първите две сесии на парламента като ориентирани спрямо социалните политики¹⁵. В началото на пролетната сесия Народното събрание остана без приоритети, (такива изрази само председателят на КБ: антимонополно законодателство и приемането на нов избран кодекс¹⁶) Останалите парламентарни фракции не заявиха свои приоритети, което се случва за първи път в новата ни парламентарна история.

Народното събрание не генерира институционална стабилност и предвидимост в управлението на страната. Парламентарният дебат е изместен от крайно агресивна конфронтация, взаимни обвинения и заплахи. Доколкото водещо значение придобива противопоставянето между парламентарни и извънпарламентарни партии, парламентът престава да е място и средство за управление на политически и социални конфликти.

Президентът потвърди в отчета си на втората годишнина от встъпването в

длъжност намерението си да следва дневния ред на гражданското общество. В този контекст бе и обръщението¹⁷ на Президента, което предизвика рязко поляризиране. Проведените три публични дискусии с гражданите в рамките на инициативата „Диалог с гражданите“¹⁸ в края на 2013 г. затвърдиха този му избор. Вицепрезидентът М. Попова се разграничи от предложението на президента за провеждане на национален референдум, което отслаби ролята на институцията. Заявените приоритети на държавния глава през 2014 г.¹⁹ и последното обстоятелство усилват противопоставянето на управляващите срещу инициативите на Президента, а това поражда ново равнище на институционално напрежение.

Правителството

Инициативите на изпълнителната власт следват в общи линии Програмата на правителството като се влияят в сравнително ниска степен от динамиката на парламентарните отношения. Дневният ред се определя в по-голяма степен от инициативите на отделните министерства, отколкото от приоритетите на управляващото мнозинство. Правителството успява да неутрализира рисковете от фронтално гражданско противопоставяне.

Динамика на институционалното взаимодействие

Дневният ред на управлението не се формира от Народното събрание; правителството следва свои приоритети. Липсата на единна перспектива на управлението поражда нова неопределеност и несигурност.

Укриваното парламентарно мнозинство постига негативни резултати, породени от отсъствието на демократични публични механизми за разрешаване различията в него. Затова Народното събрание не изпълнява функцията си да формира и контролира политиките на правителството. Парламентарният контрол, (включително и въведената от този състав на Народното събрание практика на блиц-контрол) е слаб коректив на действията на изпълнителната власт, а нейните отчети са формални и получават подкрепа само от КБ и ДПС. Народното събрание е постигало по-широко съгласие само по изключение.

Взаимодействието между Президента и правителството остава ограничено в рамките на протоколните рамки и няколко официални съвместни посещения в чужбина. Инициативите на Президента не са в пространството на правителствените функции; президентската администрация не участва в инициативи на изпълнителната власт. Независимо от опитите за постигане на минимално работно взаимодействие²⁰, доминира разбирането за институционално противопоставяне²¹.

Прогноза на политическата (не)сигурност

Партиите в предизборната ситуация

ГЕРБ се опитва да се „имунизира“ от риска от загуба на евроизборите като обезцени значението им. Б. Борисов и Цв. Цветанов са под удар, включително на прокуратурата и нямат авторитет на обединители на опозицията за единно представяне на предстоящите избори; за взаимодействие с извънпарламентарната опозиция; и за лидерство на гражданското недоволство. Затова, независимо от все по-активната си

позиция, ГЕРБ не успява да застраши статуквото и е с малки възможности да постигне това до и на изборите.

БСП/КБ с вътрешните си конфликти загубиха фокуса си върху дневния ред на страната и правят опит да го заместят с приемането на изцяло нов Изборен кодекс, което само по себе си генерира висок управленски и политически риск, най-вече от провал на изборите. Законопроектът на КБ получи подкрепата на ДПС с уговорки. КБ изглежда убедена, че ще удържи статуквото до изборите, но с притеснение влиза в кампанията и загуби част от аргументите си за участие в европейски дебат.

ДПС разполага със средствата да наложи по-голяма част от своя (неизвестен) дневен ред, може да спре или отложи гласуването на всяка чужда инициатива, вкл. и на новия изборен кодекс. Партията има потенциал да се представи за защитник на европейския път на България и да води дискусия за бъдещето на ЕС и на България. С това е добре позиционирана за предизборна кампания.

„Атака“, като най-малък субект в управляващата формация и гравитираща към левицата, е принудена да приема повече негативи и да се съобразява с приоритетите, определени от интересите на ДПС. (Партньорите на БСП в КБ подкрепят в по-голяма степен взаимодействие с „Атака“, отколкото с ДПС, заради което управляващият политически съюз генерира вътрешни рискове и неопределеност.) „Атака“ е в слаби позиции за европейските избори, като се опитва да се върне в техния дебат с хомофобски и ксенофобски тези.

РБ още не е позициониран за европейските избори и не е започнал дебата по най-важните за страната теми. Шансовете му за изборите зависят от това ще успее ли да влезе в сърцевината на европейския дебат. Европейският и атлантическият път на страната у нас винаги е бил десен проект и остава приоритетна и силна тема на десницата.

За разлика от РБ, АБВ влиза със силен старт в предизборната кампания за Европейски парламент.

Институционалната (не)сигурност

Институционалната (не)сигурност се задава от стремежа да се повлияе максимално на правилата за провеждането на изборите. От гледна точка на организацията на изборния процес, въвеждането на изцяло нови правила и преди всичко – изграждането на нова изборна администрация, създава заплаха за сериозни затруднения и дори за компрометиране на европейските избори²².

От политическа гледна точка, между БСП/КБ, ДПС и „Атака“ съществуват съществени различия спрямо теми като принципа на уседналост, предизборната агитация на майчин език и границите на преференциалния вот. Дебатът и гласуването на новия Изборен кодекс може да активизира политическо противопоставяне между ДПС и „Атака“; няма политическо решение, което би могло да примири позициите на двете партии, а това заплашва стабилността на парламентарното мнозинство.

Предложението на Президента за провеждане на национален референдум по три теми, едновременно с изборите за Европейски парламент на 25 май 2014 г., е друг

фактор за промяна в политическия дебат. КБ, ДПС и „Атака“ декларираха с едни и същи аргументи отказа си да подкрепят предложението за провеждане на национален референдум. Координацията в критиките, които бяха отправени, показва наличието на споделено разбиране за заплашващото ги предложение. Управляващият съюз предпочита да приеме опасността от нова вълна от граждански протести и дори предприемането на инициатива от страна на опозицията за набиране на подписи в подкрепа на подобен референдум, отколкото да преформулира въпросите, предложени от Президента и да подкрепи провеждането на национален референдум. Приетият от управляващите риск надхвърля актуалните им политически ресурси и може да причини ново снижаване на доверието в политическите институции.

Приемането на проекта за Споразумение за партньорство между България и Европейския съюз в периода 2014 – 2020 г. се забави, а заедно с него, и подписването на Споразумението с Европейската комисия. Това означава, че 2014 г. ще бъде практически изгубена за реализирането на европейските средства от новия програмен период. Забавянето, както и неговите последствия, поражда бъдещи рискове пред управляващите. След публикуването на Доклада на Европейската комисия за напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка²³, страната ще бъде в по-неблагоприятна позиция при подписването на Споразумението. Това ограничава възможностите за договаряне на повече европейски средства, а оттам и води до затруднения при постигането на формулираните цели. Липсата на активен парламентарен и публичен дебат по отношение на параметрите на Споразумението, поставя в уязвима позиция управляващите в навечерието на изборите за Европейски парламент, доколкото показва формалното отношение на управляващите към постигането на национални цели в европейски контекст.

Стабилността на управлението се определя от балансирането на БСП между ДПС и „Атака“; докато успяват да поддържат относителен неутралитет между „Атака“ и ДПС, социалистите могат да разчитат на пасивна подкрепа за правителството и запазване на контрола върху Народното събрание. Усилията за поддържане на този баланс причиниха вътрешната криза, което намали още политическия ресурс за балансиране.

БСП губи подкрепа; носи все повече отговорности за управлението на страната при липсата на практически възможности за налагане на собствената си политическа платформа; изправена е пред опасността да не успее да се доближи до резултатите си от парламентарните избори през 2013 г.

Персоналното противопоставяне „Станишев – Първанов“; обвинението, че Станишев търси възможност да бъде избран за еврокомисар и така подготвя оттеглянето си, усили щетите, които нанася АБВ на БСП. Опровержението²⁴ дойде късно и задълбочи представата за затъване във вътрешнопартийна кризата; реално е да бъде загубен един мандат, дори да няма гаранции, че АБВ ще успее да го реализира.

Успоредно със стабилизирането на управляващите през последните месеци се създават предпоставки за поява на политическа криза: битката за места в ЕП; разцеплението в БСП; недобрите позиции на „Атака“ преди изборите; загубата на дневен ред в НС и МС.

Стабилизиращи статуквото фактори са слабостта и изолацията на ГЕРБ, и компрометирането на лидерите ѝ. Скъсяването на дистанцията между ГЕРБ и РБ или постигането на съгласие около принципи на взаимодействие между двете формации

за отстраняване на днешните управляващи²⁵ се третира като един от факторите за промяна в статуквото. Затова управляващите реагират остро на всяко тяхно сближаване²⁶.

Остава рискът от провеждане на предсрочни парламентарни избори през есента на 2014 г. При успех на Г. Първанов на евроизборите, това няма да зависи от ГЕРБ и БСП, а от ДПС и АБВ, които ще преценят дали да отидат на предсрочни избори, особено ако те им обещаваат примамлива нова политическа констелация. Вероятността за подобно развитие на политическата ситуация ще се увеличи много при загуба на управляващите партии т.е. ако сумарно получат до 8 евродепутата. Но, дори и при минимален успех на управляващите, ресурсите на БСП да поддържа съществуващата в момента конструкция на управляващия съюз станаха крайно ограничени, а щетите, които носи подобно усилие на БСП/КБ продължават да нарастват.

БЕЛЕЖКИ

¹ С. Станишев (19.01.2014): „Ще изровя и земята, за да победи БСП“, <http://dnes.dir.bg/news/sergey-stanishhev-izbori2013-15967140>

² Изказване на Ахмед Доган пред актива на ДПС (01.02.2014): От тези избори зависи съдбата на правителството. Те са ключови и за структурата на политическата система в страната занапред. Това обявил почетният председател на ДПС Ахмед Доган на партийния семинар, провел се през уикенда във Велинград, пише „Преса“. Под 4 евродепутати ще е провал, отсякъл той... „Ако ги постигнем, това ще означава, че правителството ще изкара пълен мандат. Ако не успеем, може да се очакват предсрочни избори до края на годината.“ Евровотът е важен залог и за бъдещето на партията. „От тези избори зависи по-нататъшният път на ДПС в политиката - участие във властта или постепенно ще се появят деструктивни процеси“, казал той. Затова е необходима пълна мобилизация на структурите, но вътрешният глас му подсказвал, че ДПС ще се справи. „Ако искаме успех на изборите, политиката ни трябва да съвпада с очакванията на хората“, <http://bulgarski.pogled.info/news/51956/Ot-tezi-izbori-zavisi-sadbata-na-pravitelstvoto>

³ К. Костадинов (23.11.2013) „... Логично е, ако БСП и ДПС получат по-малко от половината гласове на вота за евродепутати през май, да се мисли и за предсрочни парламентарни избори.“, <http://www.monitor.bg/article?id=408941>

Л. Местан (21.12.2013) Изборите за Европейски парламент ще имат пряко вътрешнополитическо измерение, те ще покажат доколко реално легитимна е властта на кабинета Орешарски http://www.dnevnik.bg/bulgaria/2013/12/21/2208780_ljutvi_mestan_evroizborite_shte_pokajat_dokolko_e/

⁴ Знаково е оттеглянето на Веселина Тенева като кандидат за главен инспектор на инспектората към Висшия съдебен съвет (ВСС) и информацията на Р. Петков за парламентарна подкрепа от страна на ГЕРБ за подновяване на „Белене“.

⁵ Б. Борисов (10.11.2013) „Натискът от ДПС върху елегантната дама БСП, е чудовищен. Дамата се гърчи, в страшни конвулсии. Всички министри са на ДПС, БСП имат само един – Ангел Найденов“, http://www.dnevnik.bg/bulgaria/citat_na_deniiia/2013/11/10/2178760_citat_na_denia_biserov_e_samo_purvata_ptichka_koiato/

⁶ Б. Борисов (17.12.2013) „Много ми е странно, и интересно дори, как всички медии, ежедневно, се интересуват – какво ми е мнението за депутатите, напуснали парламентарната група на ГЕРБ, а сякаш потъна вдън земя темата за Христо Бисеров. От ДПС се отлюспи зам.-председателят на партията. Зам.-председателят на българския парламент. Дясната ръка на Ахмед Доган. Ключова фигура. Председател на комисия от ДПС. Сякаш – това не е тема. Истински се интересувам – какво става с отлюспения депутат от ДПС Бисеров? Или като бяха предупредени, и той напусна, всички разбират, че това е само игра“, <http://www.mediapool.bg/borisov-obvini-upravlyavashtite-v-podslushvane-nared-politseishtina-i-tsenzu->

ra-news214787.html

⁷ Б. Борисов: (11.01.2014) „Ако трябва да ги сравня – безспорно е, че Първанов беше два мандата държавен глава, два пъти беше преизбиран и беше безспорен лидер на лявото. Ако ги сравня със Сергей Станишев, затова и казах притеснение в партийен план, това действително е един много, много сериозен противник... От друга страна съм обнадежден – защото съм убеден, че Първанов и Калфин няма да ходят в Брюксел и да говорят срещу страната ни, както правят всичките от БСП, начело със Станишев, нито ще се забърка в Хошегер афера, нито ще даде на ДПС да вземе БСП на концесия, защото в момента БСП буквално е взета на концесия от ръководството на ДПС“, <http://www.focus-news.net/news/0000/00/00/1869619/>

⁸ Б. Борисов във Facebook (04.01.2014) „Изключително важно е да се гласува на евроизборите, защото Европейският парламент представлява нашите интереси пред останалите институции на Европейския съюз, там се кове законодателството на европейско ниво и пряко влияе на нашето ежедневие – какъв роуминг ще плащаме, как да се подпомогнат пчеларите, каква да бъде субсидията за селското стопанство и други.“ ... „И е ужасно безотговорно да се твърди, че тези избори са една вътрешно-политическа борба, каквито коментари чета напоследък.“

⁹ Л. Местан (07.01.2013) „Но, именно защото този кабинет не е строго партийен, коалиционно партийен, затова и ние нямаме това коалиционно споразумение, което подписаха християндемократите и социалдемократите в Германия, например. Ние избрахме друг подход – партиите да запазят своите различия, особено когато те са непреодолими и решихме да се обединим около програмата на кабинета „Орешарски“ <http://www.dps.bg/news/interviews-statements/3064/lyutvi-mestan--prochetohme-uroka-ot-kazusa--peevski-.aspx>

¹⁰ Л. Местан (07.01.2013) „Аз обаче на езика на шегата казвам, че наши са всичките министри в кабинета, защото това е разликата между коалиционното парцелиране на властта и експертно-политическия характер на кабинета „Орешарски“ <http://www.dps.bg/news/interviews-statements/3074/razgovor-s-lyutvi-mestan-v-btv--temata-za-tyutyuna.aspx>

¹¹ Й.Цонев (02.01.2014) „Това го разисквахме още по програмата на програмния кабинет. Още тогава се изяснихме, че не се предвижда увеличаване на преките данъци. Никъде го няма в програмата – тя на практика е коалиционно споразумение“ <http://btvnews.bg/article/bulgaria/ikonomika/danak-zbogatstvo-ztuka-ima-tuka-nyama.html>

¹² Л. Местан (21.12.2013) „ И свършено естествено е, че ако двете партии, които стоим зад кабинета „Орешарски“, спечелим тези европейски избори, това ще означава категорично прелегитимиране на една, признавам, проблематична от гледна точка на съотношение на силите в 42-ото Народно събрание власт... Но няма смисъл предсрочно да се прекратява мандат, особено ако при едно толкова представително проучване на реалните настроения в българското общество се окаже, че няма необходимост от предсрочни парламентарни избори.“ <http://www.dps.bg/news/interviews-statements/3064/lyutvi-mestan--prochetohme-uroka-ot-kazusa--peevski-.aspx>

¹³ Със споразумението блокът става „трайно политическо обединение между политически партии, граждани и граждански организации за обща политическа и обществена дейност“ – „дясно-центристки политически съюз“.

¹⁴ След оставката на правителството и нови избори, да се състави реформаторско правителство с ограничен мандат за изпълнението на няколко основни реформи в икономиката, администрацията, съдебната система, изборното законодателство и медийната регулация, а след изпълнението на тези задачи правителството да се оттегли и да се проведат избори за ВНС, което да приеме промени в Конституцията и националните приоритети на България. <http://blog.reformatorskiblok.bg/2013/12/reshenia-ta-ot-koito-bulgaria-se-nuzhdae-dnes.html>

¹⁵ Официални изявления на Председателя и заместник-председателите на 42-то Обикновено Народно събрание, http://www.parliament.bg/bg/dneven_red42ns#vc1

¹⁶ С. Станишев (15.01.2013) „... Затова ще акцентираме и ще устоим и реализираме пакет от антимонополно законодателство в интерес на потребителите и производителите в България, създавайки нормална конкуренция и съживявайки икономиката. Затова ще продължим да работим за социалните

приоритети, особено за условия за реализация на младежката гаранция и усвояване на европейските пари в тази и във всички други области, за укрепване на държавата и върховенството на закона с новия Закон за МВР и много други законодателни действия и, разбира се, гарантирайки условия за честни и свободни избори чрез нов Изборен кодекс..." <http://www.parliament.bg/bg/plenaryst/ns/50/ID/3966>

¹⁷ Обръщение на Президента Росен Плевнелиев към нацията, 29 януари 2014 г., <http://www.president.bg/news1703/obrashtenie-na-prezidenta-rosen-plevneliev-kam-natsiyata.html>

¹⁸ Инициативата „Диалог с гражданите“ на Президента включи три фокусирани граждански дискусии: пазарна икономика, медии и съдебна власт.

¹⁹ Държавният глава заяви, че е готов да работи за промени в Конституцията. <http://www.president.bg/news1633/darzhavniyat-glava-ochakva-2014-ta-da-e-godinata-na-resheniyata-i-na-rezultatite.html>

²⁰ Съвместна декларация на Президента и Министър-председателя срещу ксенофобските нагласи в българското общество; опитите за ефективно взаимодействие с министъра на външните работи и министерството на икономиката и енергетиката.

²¹ В медийното пространство бяха тиражирани твърдения, че Президентът се опитва да изझे инициативата на правителството в рамките на серията от официални посещения в Китай, Албания и Германия от началото на 2014 г.

²² За да бъдат спазени изискванията, предвидени в самия законопроект, той трябваше да бъде приет преди 20 декември 2013 г. или поне шест месеца преди определената дата за провеждане на изборите за български представители в Европейския парламент.

²³ Виж по-подробно доклад за рискови знаци „Мониторингът – опит за въздействие и вътрешна политика“, Лаборатория управление на рискове, http://riskmanagementlab.com/index.php?id=news&tx_ttnews%5Btt_news%5D=70&cHash=9c04d0983a2264620ca80d2523507e66

²⁴ С. Станишев (01.02.2014) „Нямам амбиция да ставам еврокомисар.“ <http://www.mediapool.bg/stanishev-nyamam-ambitsiya-da-stavam-evrokomisar-news216307.html>

²⁵ П. Москов (07.01.2014) „Отговорът на въпроса дали ще търсим съвместни действия за постигане на оставката на правителството с всеки, който е заявил, че за него тази оставка е първо и задължително условие за промяна, е: да – това включва и ГЕРБ.“ <http://dsb.bg/bg/blogs/article/3863>

²⁶ Л. Местан (15.01.2014) „Ако днес нещо трябва да се реформира, то това е именно недемократичното наследство на ГЕРБ. Тогава ние питаме, какво правят т.нар. Реформатори при Борисов? Какво реформаторско може да има в съюза с него? Нищо. Тогава? Какво тегли тях и другите зле прикрити проектопатерици не само от дясното в прегръдката на основния герой от разговора за Мишо Бирата? Властта, разбира се, за която знаят, че нямат собствени ресурси.“ <http://www.dps.bg/news/events/3082/lyutvi-mestan-ot-imeto-na-pg-na-dps-15012013.aspx>